

1 OCAK 2013 ÖNCESİNDE TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI ÇERÇEVESİNDE KOBİ MUHASEBE STANDARTLARININ MUHASEBE MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN ALGISI (Bursa İli Örneği)¹

Yrd. Doç. Dr. Meral EROL FİDAN*

SMMM Hasan CİNİT**

ÖZET

Bu çalışma 1 Ocak 2013 itibariyle Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını uygulayacak olan ülkemizde, muhasebe meslek mensuplarının söz konusu standartlara ilişkin bilgi düzeyinin ölçülmesi, meslek mensupları arasında standartları algılama düzeyleri açısından farklılıkların olup olmadığının tespiti ve standartların uygulanması sırasında meslek mensuplarını etkileyecek muhtemel faktörleri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç için ana kütle olarak Bursa iline kayıtlı muhasebe meslek mensupları ele alınmış ve uyguladığımız anket çalışması sonuçları IBM SPSS Statistics 20 Programı ile değerlendirilmiştir. Anket sonuçlarının frekans ve ortalamaları değerlendirildikten sonra Ki-Kare, Independent Sample T-Test ve One Way ANOVA testleri ile analiz edilmiştir. Bu sonuçlara göre; Bursa ili muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS eğitim kurslarına büyük çoğunluğunun katılmış olmakla birlikte TFRS ve KOBİ TFRS bilgi düzeylerinin az düzeyde olduklarını belirttikleri görülmüştür. Meslek mensuplarının TFRS'yi kendi çabalarıyla öğrenemeyeceklerini düşündükleri ve meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları yönünde ortak bir düşüncenin olduğu sonucu en başta olmak üzere, fark analizlerimizde sorduğumuz ifadelerde meslek mensupları arasında cinsiyet, yaş ve mesleki tecrübe durumu değişkenleri açısından istatistiki olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS), Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), KOBİ Muhasebe Standartları (KOBİ TFRS).

THE PERCEPTION OF SME ACCOUNTING STANDARDS BY ACCOUNTING PROFESSIONALS WITHIN TURKISH FINANCIAL REPORTING STANDARDS BEFORE 1 JANUARY 2013 (Bursa Case)

ABSTRACT

As Turkish Financial Reporting Standards will applied in our country after 1 January 2013, this study aims to assess the level of awareness of accounting professionals about these standards, to find out whether there are different perception levels among these professionals, and to identify possible factors to influence professionals while applying the standards. Accounting professionals in Bursa were included in the study as the main population and the survey results were evaluated by IBM SPSS Statistics 20 Program. After the average and frequency of survey results were evaluated, they were analyzed with Chi-Square, Independent Sample T-Test and One Way ANOVA test. According to these results; most accounting professionals in Bursa attended KOBİ TFRS courses, yet they reported that their awareness level of TFRS and KOBİ TFRS was low. It was understood that accounting professionals believe they cannot learn about TFRS with their own efforts; there is a common idea that professional societies should educate their members continuously. Through gap analyses, statistically significant differences among members of the profession considering variables of sex, age and professional experience were identified.

Key Words: Turkish Financial Reporting Standards (TFRS), International Financial Reporting Standards (IFRS), Small and Medium Size Enterprises Accounting Standards (SME TFRS).

¹ Bu çalışma Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir. (Proje No: 2012- 01.BİL.05-01).

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi- İİBF- İşletme Bölümü, meral.fidan@bilecik.edu.tr

** Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.-SBE-İşletme Bölümü-Tezli, hasan_cinit@hotmail.com

1. GİRİŞ

Muhasebe uygulamalarında ortak uygulamaların geliştirilmesi yönünde dünya genelinde pek çok çalışma ve düzenleme getirilmiştir. Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayınlanan Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) dünya genelinde kabul edilmiş bulunmaktadır. Standartların oluşturulmasıyla, mali nitelikteki benzer olayların, ifade edilme yönteminin benzerliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca oluşturulan finansal tabloların doğru, güvenilir, anlaşılabilir, gerçeğe uygun ve karşılaştırılabilir olmaları hedeflenmiştir. UMS büyük ölçekli ve halka açık firmalar tarafından kullanılmakta iken, bu standartların daha yalın bir hali KOBİ'ler için düzenlenmiştir. KOBİ'ler için hazırlanan standartlar "IFRS for SMEs" kaynağını UFRS'dan almaktadır.

KOBİ'ler için Uluslararası Finansal Raporlama Standardı (UFRS) yayınlama çalışmalarına Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından 2003 yılında başlanmış ve 2009 yılında 35 bölüm halinde yayınlanmıştır. KOBİ Standartları, Kapsamlı UFRS setine göre özet niteliğindedir.

2. LİTERATÜR ÇALIŞMASI

Muhasebe meslek mensuplarının Tam Set TFRS ve KOBİ TFRS uygulamaları hakkındaki bilgilerinin ölçülebilmesi amaçlı birçok akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan birkaçı şunlardır;

İşgüden ve Kızılgöl (2012), Balıkesir ilinde meslek mensuplarının UFRS'na bakış açılarını ölçmek istemiştir. Muhasebe alanına ortak bir dil kazandırılması, mesleki bilgi gelişimine katkı sağlanması, muhasebe uygulamalarının şeffaflaşması, kayıt düzeninin kalitesinin artması ve finansal tabloların doğru ve gerçekçi bilgiyi göstermesi gibi nedenlerle UFRS'lerin meslek

mensuplarınca destelendiğini tespit etmiştir. Meslek odalarının UFRS' lere yönelik gerçekleştirdikleri eğitimlerin meslek mensuplarının bakış açılarını olumlu etkilediği ve meslek mensuplarının UFRS' lerin uygulanışına yönelik isteklerinin artmasının sağlandığı tespit edilmiştir.

Köroğlu ve Doğan (2012), Marmaris muhasebe meslek mensuplarının TFRS hakkında bilgi düzeyleri ve meslek mensupları arasında görüş ayrılıklarının olup olmadığının tespit edilmesidir. Meslek mensuplarının TFRS ile ilgili yeterli derecede bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Eğitim seminerleri, hesap planının ve muhasebe paket programlarının standartlara uyumlu hale getirilmesi gibi unsurlar gerçekleştirildiği takdirde TFRS' nin uygulanmasının bir sorun teşkil etmeyeceği belirtilmektedir.

Arsoy ve Bora (2012), Bursa ilinde SWOT analizi ile Türkiye'de KOBİ muhasebe standartları uygulamasının güçlü-zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerinin neler olacağını belirlemeye çalışmıştır. Analize göre meslek mensupları her ne kadar KOBİ'lerin kurumsallaşmasında KOBİ muhasebe standartlarının önemli olduğunu düşünse de, kurumsallaşma düzeyinin genel itibariyle KOBİ'lerde düşük olduğu kanısına sahiptirler.

Özdemir (2012), Ankara SMMM Odası'na bağlı SMMM' lere anket uygulanmış ve lisansüstü öğrenime sahip SMMM' lerin KOBİ TFRS standardına daha yüksek ilgi duydukları gözlemlenmiştir. Bağımlı çalışan SMMM' lerin az sayıda mükellefi bulunan SMMM' ler ile KOBİ TFRS' ye olan ilgileri bakımından farklı olmadıkları; buna karşın mükellef sayısı fazla olan SMMM' lere göre ise daha fazla ilgili oldukları istatistiksel olarak kanıtlanmıştır.

Bozdemir (2012) çalışmasında Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Erzurum ilinde kayıtlı muhase-

be meslek mensupları tarafından algısı üzerine bir anket uygulamıştır. TMS uygulaması zorunluluğunun daha uzun bir zamana yayılarak aşamalı geçişe dayandırılması gerektiğini belirtmiştir.

Özkan ve Özşahin (2012), Kayseri ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması uygulayarak, meslek mensuplarının KOBİ TFRS ile ilgili görüşlerinin tespit edilmesi ve demografik özellikleri bakımından aralarında farklılık olup olmadığı analiz edilmiştir. Standartların uygulamaya geçmesiyle işletmelerin daha şeffaf raporlama yapacakları, güvenilirliğinin artacağı, dil birliği sağlanacağı, muhasebe mesleğinin öneminin artacağı, iş yükünün artacağı ve meslek mensuplarının eğitilmesi gerektiği konularında hemfikir olduğu ortaya konulmuştur.

Can ve Gör (2011), Ankara ve Çankırı illerinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının, TMS ve TFRS'ye ilişkin bilgi düzeylerinin tespitini amaçlamıştır. Meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgilerinin olduğu tespit edilmiş bununla birlikte sistematik bir eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir.

Erol, Atmaca ve Öztürk (2011), Çanakkale ilinde meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirmiş ve mensupların TMS/TFRS'lere yönelik bakış açıları değerlendirilmiştir. Meslek mensuplarının TMS/ TFRS'lerin işletme faaliyetlerine ve mesleki faaliyetlerine olumlu yönde katkı sağlayacağı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

Elitaş, Karakoç ve Özdemir (2011), Afyon, Denizli, Uşak illerinde faaliyette bulunan meslek mensupları gözüyle Türkiye Muhasebe Standartları analiz edilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, meslek mensuplarının TMS hakkında yeterli bilgiye sahip olmakla birlikte, eğitime ihtiyaç duydukları, verilen eğitimlerin yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Dinç ve Atabay (2011), Trabzon ve çevresindeki mali müşavirlerin standartlar konusundaki bilgi düzeylerini belirlemeyi amaçlayan çalışması sonucunda meslek mensuplarının iş yükü ve zaman azlığı gibi nedenlerle, standartlar konusunda yeterli derecede bilgi seviyesine ulaşamadıkları tespit edilmiştir.

Güneş, Durmuş ve Solak (2011), Elazığ ve Malatya illerine gerçekleştirdikleri anket çalışması sonucunda meslek mensuplarının KOBİ TFRS'ye yönelik bilgi düzeylerinin oldukça yetersiz olduğu görülmüştür. Ayrıca meslek mensuplarının KOBİ TFRS'nin zamanında ve başarı ile uygulanabileceği konusunda oldukça zayıf bir inanç taşıdıkları belirtmişlerdir.

Çankaya ve Hatipoğlu (2011), Türkiye çapında gerçekleştirmeye çalıştığı çalışmasında UMS/UFRS'lerin ülkemizde benimsenme ve uygulanma sürecine ilişkin muhasebe meslek mensuplarının beklentilerine etki edebilecek faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Standartlara ilişkin eğitim sorunu ve mevcut standartlar setinin KOBİ'lere uygun olmayışı sonuçlarına vurgu yapılmıştır.

Erdoğan ve Dinç (2009), çalışmasında Türkiye'deki bütün bölgelerinden tesadüfi olarak seçtikleri illerdeki muhasebe meslek mensupları üzerinde gerçekleştirdikleri anket çalışması sonucunda muhasebe meslek mensuplarının önemli bir kısmının standartlar hakkında yetersiz olduklarını belirtmişlerdir.

Ülkü (2008), İstanbul'da faaliyette bulunan muhasebe meslek mensuplarının KOBİ'ler için UFRS Setini nasıl algıladıklarını ortaya koymak adına bir anket çalışması yapmıştır. TMSK ve diğer kuruluşların çalışmalarının yetersiz görülmesi, meslek mensuplarında eğitim seviyesi yükseldikçe bilgi seviyesinin de yükseldiği sonuçları elde edilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmamızın temel amacı 01.01.2013 tarihli uygulama öncesinde TFRS ve KOBİ TFRS' na muhasebe meslek mensuplarının ilgi düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın bir diğer amacı da meslek mensuplarının demografik özellikleri bakımından aralarında fark olup olmadığını test edilmesidir. Araştırmamız durum tespitine ve fark belirlemeye yönelik bir çalışma olarak planlandığından hipotez kurulmamıştır.

4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Araştırmanın kapsamı Bursa ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarıdır. Bursa'da TÜRMOB'a kayıtlı meslek mensubu üye sayısı 3.974 olup, bu sayının 664'ü serbest muhasebeci (SM), 3.310'u ise serbest muhasebeci mali müşavirdir (SMMM) (TÜRMOB, 2012a). Kayıtlı muhasebecilerin 1.898'i bağımlı, 3974'ü ise serbest (bağımsız) olarak faaliyet göstermektedir (TÜRMOB, 2012b).

Bu çalışma sadece Bursa iline kayıtlı SMMM ile sınırlandırılmış olup, araştırmanın evrenini araştırmamızın yapıldığı sırada Bursa iline kayıtlı toplam 3.310 meslek mensubu oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi formülü (Nakip, 2003:212-214) kullanılmış ve % 95 güven düzeyinde ve $\pm$ %5 sapma aralığında 345 meslek mensubu ile anket yapılması gerektiği hesaplanmıştır. Dağıtılan anketlerden geri dönenlerden 203 tanesi değerlendirmeye uygun görülmüştür. Böylece analize uygun olarak % 58,8 oranda geri dönüş sağlanmıştır.

5. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup, tarafımızca geliştirilen bir anket formu aracılığı ile veriler elde edilmiştir. Anket formu meslek

mensuplarına 10-11 Ekim 2012 tarihleri arasında elden dağıtılmış, açıklama yapılmış ve çoğunluğu aynı gün olmakla birlikte Ekim ayı sonuna kadar toplanmıştır. Anketimizde 63 soru bulunmakla birlikte bu çalışmamızda 35 soruluk kısım için analiz yapılmıştır. Veriler IBM SPSS Statistics 20 programı kullanılarak değerlendirilmiştir.

6. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE ANALİZ SONUÇLARI

Anketin güvenilirliği Cronbach's Alpha yöntemi ile ölçülmüş ve Alpha katsayısı 0,730 olarak saptanmıştır. Sosyal bilim araştırmalarında minimum güvenilirlik düzeyinin %70 olması yeterli kabul edildiğinden, araştırmada sağlanan güvenilirlik düzeyinin geçerli olduğu ifade edilebilir. Ankete verilen cevapların analizinde frekans, ortalama ve standart sapma (SS) değerlendirmeleriyle birlikte Ki-Kare (Fisher's Exact Test), Independent Sample T- Testi (Levene testi) ve One Way Anova (Scheffe testi) testleri uygulanmıştır. Cinsiyet, çalışma şekli, eğitim durumu, yaş ve mesleki tecrübe değişkenleri açısından yaptığımız analiz sonuçları aşağıda verilmektedir. Bununla birlikte çalışmamızda çok fazla tablo gösteremeyeceğimiz için sadece istatistiksel olarak anlamlı dediğimiz ($P \leq 0,05$) sonuçlara ait verilere yer verilmiştir.

6.1. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER İLE İLGİLİ FREKANS ANALİZİ SONUÇLARI

Dağıttığımız anketlerden 210 adet dönüş olup, değerlendirmeye alınan 203 meslek mensuplarının belirlediğimiz demografik değişkenlere verdikleri cevaplar Tablo 1'de gruplandırılmıştır. Cinsiyet değişkeni açısından Bursa iline kayıtlı meslek mensuplarından ankete katılanların %29,1'i bayan, %70,9'u ise erkektir. Çalışma şekilleri açısından ise ankete katılan 203 SMMM'nin % 36,9'u bağımlı, % 61,1'i bağımsız (serbest) olarak çalıştığını belirtmiş, 2 katı-

İlimci bu soruya cevap vermemiş, 1 katılımcı ise çalışmadığını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluk olarak %89,7'si lisans mezunudur. Yaş değişkeni açısından ise 31-35 yaş aralığında %22,7 oranda, 36-40 yaş aralığında % 19,7 oranda ve

41-45 yaş aralığında olan %19,7 oranda meslek mensubu en fazla katılımcı olan grupları oluşturmaktadır. Mesleki tecrübe olarak %18,7 ile 11-15 yıl arası tecrübesi olan grup en fazla olan gruptur.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans		%		
Bayan	59		29,1		
Erkek	144		70,9		
Toplam	203		100		
Çalışma Şekli					
Çalışma Şekli	Frekans	%	Eğitim Durumu	Frekans	%
Bağımlı	75	36,9	Lise	5	2,5
Bağımsız	124	61,1	Ön Lisans	3	1,5
Çalışmayan	1	0,5	Lisans	182	89,7
Cevapsız	2	2,1	Lisansüstü	13	6,4
Toplam	203	100	Toplam	203	100
Yaş					
Yaş	Frekans	%	Mesleki Tecrübe	Frekans	%
25-30	6	3,0	0-5 Yıl	22	10,8
31-35	46	22,7	6-10 Yıl	29	14,3
36-40	40	19,7	11-15 Yıl	38	18,7
41-45	36	17,7	16-20 Yıl	37	18,2
46-50	32	15,8	21-25 Yıl	24	11,8
51-55	13	6,4	26-30 Yıl	20	9,9
56 Yaş ve üstü	27	13,3	31 Yıl ve üstü	24	11,8
Cevapsız	3	1,5	Cevapsız	9	4,4
Toplam	203	100	Toplam	203	100

Meslek mensuplarına TFRS ve KOBİ TFRS hakkında bilgi düzeyleri sorulmuş ve verilen seçeneklere göre (çok bilgiliyim, bilgiliyim, az bilgiliyim, hiç bilgim yok) işaretlemeleri istenmiştir. Tablo 2’de görüldüğü gibi TFRS hakkında bilgi düzeyleri sorusunda en fazla alınan cevap % 53,2 ile “az bilgiliyim” cevabı olmuştur. En az cevap ise 1 kişi ile “hiç bilgim yok” seçeneğine verilmiştir. KOBİ TFRS hakkında bilgi

düzeyleri sorusuna ise yine verilen seçeneklerden en fazla % 54,2 ile “az bilgiliyim” seçeneğine, en az ise “çok bilgiliyim” ve “hiç bilgim yok” seçeneklerine 2’şer kişinin verdikleri cevaplar olmuştur. Bu cevaplara göre Bursa ilinde anketimize katılan meslek mensuplarının hem TFRS hem de KOBİ TFRS bilgi seviyelerinin az düzeyde olduğunun belirtildiği görülmektedir.

Tablo 2: Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyesi Durumları

TFRS Hakkında Bilgi Seviyesi			KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyesi		
Seviye	Frekans	%	Seviye	Frekans	%
Çok Bilgiliyim	3	1,5	Çok Bilgiliyim	2	1,0
Bilgiliyim	91	44,8	Bilgiliyim	89	43,8
Az Bilgiliyim	108	53,2	Az Bilgiliyim	110	54,2
Hiç Bilgim Yok	1	0,5	Hiç Bilgim Yok	2	1,0
Toplam	203	100,0	Toplam	203	100,0

Tablo 3: Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Hakkında Kişisel Özellikleri ve Düşünceleri

Özellikler	Evet	%	Hayır	%
1. KOBİ TFRS Uygulamalarına Tabi Olacak Mükellefiniz Var mı?	86	42,4	63	31,0
2.KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkında Bir Çalışmanız Oldu mu?	63	31,0	138	68,0
3.KOBİ TFRS Uygulamalarının Mesleğinizi Zorlaştıracasını Düşünüyor musunuz?	116	57,1	87	42,9
4.KOBİ TFRS Uygulamalarının Zor Olması Nedeniyle Mesleği Bırakmayı Düşündüğünüz Oldu mu?	24	11,8	178	87,7
5.KOBİ TFRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katıldınız mı?	190	93,6	12	5,9
6.KOBİ TFRS’lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?	109	53,7	94	46,3
7.KOBİ TFRS’lerin Yürürlüğe Girme Tarihinin Erteleme Yönünde Bir Beklentiniz Oldu mu?	126	62,1	77	37,9

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulaması hakkında düşünce ve durumlarını “Evet/Hayır” ile cevaplamaları istenilen sorulara verdikleri cevaplar Tablo 3’te verilmektedir. Bursa ilinde anketimize katılan meslek mensuplarının verdikleri cevaplara baktığımızda “5.KOBİ TFRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katıldınız mı?” sorumuza %93,6 ile “evet” cevabı verildiği görülmektedir. “4.KOBİ TFRS Uygulamalarının Zor Olması Nedeniyle Mesleği Bırakmayı Düşündüğünüz Oldu mu?” sorumuza %87,7 ile “hayır” cevabı verilmiştir. KOBİ TFRS uygulamalarının mesleği zorlaştıracağını düşündüğünü belirten %57,1 oranda katılımcı vardır. Katılımcıların %11,8’i KOBİ TFRS uygulamaları yüzünden mesleği bırakmayı düşündüğünü belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu KOBİ TFRS hakkında eğitim kurslarına katıldığı görülmektedir. Meslek mensupları yaklaşık % 62,1 oran ile “7.KOBİ TFRS’lerin yürürlüğe girme tarihinin ertelenmesi yönünde bir beklentiniz oldu mu?” sorusuna “evet” cevabı verilmiştir.

Meslek mensuplarına KOBİ TFRS uygulaması hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için belirlediğimiz 21 adet ifade hakkındaki görüşleri 5’li Likert ölçeğine göre verdikleri cevapların Tablo 4’te ortalama değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sıralanışı görülmektedir. En yüksek ortalama değeri 4,07 ortalama ile “9.Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmektedir.” ifadesi almıştır. İkinci en yüksek ortalama ise “10. Meslek mensupları KOBİ standartları ve Yeni Türk Ticaret Kanunu eğitimlerini birlikte almalıdır.” ifadesidir. Meslek mensuplarının eğitilmeleri gerektiği konusuna oldukça katıldıkları görülmektedir. En düşük ortalama ise 2,29 ortalama ile “12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’ni kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.” ifadesidir. Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamasını kendi çabalarıyla öğrenebileceklerini düşünmedikleri

sonucu ortaya çıkmıştır. İkinci en düşük ortalama olan ifade ise 2,58 ortalama değeri ile “19.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.” ifadesine verilmiştir. Mevcut hesap planımızın yeni TFRS uygulamaları için yeterli olmayacağı düşüncesinin mensuplar arasında hâkim olduğu görülmektedir.

6.2. FARK ANALİZLERİ VE SONUÇLARI

Anket verileri Ki-Kare, Independent Sample T-Testi ve One Way Anova testleri ile analiz edilmiş ve $P \leq 0,05$ sonucu ile istatistiki olarak anlamlı kabul ettiğimiz sonuçlar tablolarda gösterilmiş ve analiz sonuçları yorumlanmıştır.

6.2.1. CİNSİYET DEĞİŞKENİ AÇISINDAN FARK ANALİZLERİ

Cinsiyet değişkeni açısından veriler Ki-Kare, Fisher’s Exact Test, Independent Sample T-Testi ve Levene Testi ile analiz edilmiştir. Tablo 5’de meslek mensuplarının cinsiyeti açısından TFRS ve KOBİ TFRS hakkında görüşleri için T-Testi ve Levene Testi analizleri sonuçları verilmiştir. Test sonuçlarına göre “7.KOBİ TFRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katıldınız mı?” ve “8.KOBİ TFRS’lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?” ifadelerinde bayan ve erkek meslek mensupları arasında $P \leq 0,05$ değeri ile istatistiki olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir ve Tablo 5’te istatistiki anlamlı olan sonuçları **koyu punto** ile gösterilmiştir.

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamaları hakkına genel düşüncelerini ölçmek için belirlediğimiz ifadelere uyguladığımız Independent Sample T-Testi ve Levene Testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. “G5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS’nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.”, “8.KOBİ TFRS’lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musu-

nuz?” ve “G19.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.” ifadelerinde bayan ve erkek mensuplar arasında istatistiki anlamlı fark tespit edilmiştir ve $P \leq 0,05$ ile anlamlı kabul edilen değerler Tablo 6’da **koyu punto** ile gösterilmiştir.

“G5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS’nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.” ve “G19.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.” ifadelerinde erkek mensuplar lehine istatistiki anlamlı fark çıkmakla birlikte” G16.Vergi kanunlarının baskısı olmadığı sürece Ticaret Kanunu uygulaması zorlaşacaktır.” İfadesinde bayan meslek mensupları lehinde istatistiki anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu

ifadede bayan meslek mensupları erkek meslek mensuplarına göre bu ifadeye daha fazla katıldıkları sonucu çıkmıştır.

Tablo 7’de meslek mensuplarının çalışma şekli açısından KOBİ TFRS hakkında düşüncelerini ölçmek için yapılan Ki-Kare Testi analizi sonuçları verilmiştir. “8.KOBİ TFRS’lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?” ifadesinde bayan ve erkek meslek mensupları arasında $P \leq 0,05$ sonucu ile istatistiki anlamlı fark tespit edilmiştir. Bayan meslek mensupları erkek mensuplara nazaran KOBİ TFRS uygulamalarının ülkemizde uygulanmasında bir engel çıkabileceğine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

Tablo 4: Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Hakkında Genel Düşünceleri

Genel Düşünceler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	41	110	12	33	7	2,29
19.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.	14	117	20	45	7	2,58
4.KOBİ TFRS uygulamasında meslek mensuplarının aralarındaki rekabet standartların uygulamasını kolaylaştıracaktır.	15	87	32	59	10	2,81
6.KOBİ TFRS uygulanmasında mevcut muhasebe hesap planımız yeterli olacaktır.	20	85	28	62	8	2,77
7.KOBİ TFRS uygulanması ile vergisel işlemler için ayrı bir finansal tablo uygulamasına gerek kalmayacaktır.	24	99	17	54	9	2,63
1.Muhasebe meslek mensupları KOBİ TFRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır.	18	77	19	70	19	2,98
21.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel muhasebe programlarına adaptasyon sürecinde olacaktır.	8	94	12	73	16	2,98
16.Vergi kanunlarının baskısı olmadığı sürece Ticaret Kanunu uygulaması zorlaşacaktır.	18	62	23	81	19	3,10
17.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel meslek mensuplarını eğitim süreci olacaktır.	15	66	16	92	14	3,12
3.KOBİ TFRS’nin uygulanma süreci meslek mensuplarının mesleki tecrübeleri sayesinde kolay olacaktır.	9	68	20	92	14	3,17
13.KOBİ TFRS’ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacaktır.	6	37	27	112	21	3,52
20.KOBİ TFRS’nin uygulanması sürecinde en önemli engel standartların karmaşıklığı olacaktır.	14	58	17	98	16	3,22
11.KOBİ standartlarının eğitimi Lisans düzeyinde ayrı bir ders olarak verilmelidir.	10	26	20	101	46	3,72
5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS’nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.	7	24	12	134	26	3,73

14.KOBİ TFRS uygulaması mesleğe duyulan saygıyı artıracaktır.	8	26	17	109	43	3,75
15.KOBİ TFRS uygulaması zorunlu olacağı için muhasebede uygulama birliği sağlanacaktır.	5	20	22	121	35	3,79
8.KOBİ TFRS uygulamalarını paket programlar kolaylaştıracaktır.	4	14	26	130	29	3,82
18.KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel vergi sistemine uymayan düzenlemelerin varlığı olacaktır.	6	24	9	121	43	3,84
2.KOBİ TFRS uygulanması meslek mensuplarının iş yükünü arttıracaktır.	13	19	2	101	68	3,95
10.Meslek mensupları KOBİ standartları ve Yeni Türk Ticaret Kanunu eğitimlerini birlikte almalıdır.	12	12	6	106	67	4,00
9.Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitime tabi tutmaları gerekmekte.	13	11	2	99	78	4,07

Tablo 5: Cinsiyet Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkına Kişisel Özellikleri ve Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Testi ve Levene Testi Analizi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
7.KOBİ TFRS Hakkında Eğitim Kurslarına Katıldınız mı?	Bayan	58	1,02	,131	-1,611	200	,109	,001
	Erkek	144	1,08	,267	-2,104	192,194	,037	
8.KOBİ TFRS'lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?	Bayan	59	1,34	,477	-2,287	201	,023	,000
	Erkek	144	1,51	,502	-2,335	112,945	,021	

Tablo 6: Cinsiyet Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T- Test ve Levene Testi Analizi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
G5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.	Bayan	59	3,49	1,073	-2,306	201	,022	,002
	Erkek	144	3,83	,880	-2,123	91,544	,036	
G16.Vergi kanunlarının baskısı olmadığı sürece Ticaret Kanunu uygulaması zorlaşacaktır.	Bayan	59	3,41	1,131	2,339	201	,020	,211
	Erkek	144	2,98	1,203	2,400	114,238	,018	
G19.KOBİ TFRS'nin uygulanması sürecinde en önemli engel Tekdüzen Muhasebe Sistemi olacaktır.	Bayan	59	2,85	1,064	2,457	201	,015	,045
	Erkek	144	2,47	,982	2,376	100,580	,019	

Tablo 7: Cinsiyet Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkına Kişisel Özellikleri ve Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Ki-Kare Analizi

Cinsiyet	8. KOBİ TFRS'lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
Bayan	39	66,1	20	33,9	59	100
Erkek	70	48,6	74	51,4	144	100
Toplam	109	53,7	94	46,3	203	100

Sonuç: χ^2 5,149, *sd* (1), $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre *sig* (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

6.2.2. YAŞ DEĞİŞKENİ AÇISINDAN FARK ANALİZLERİ

Gerçekleştirdiğimiz ankette meslek mensupları yaşlarına göre 7 kategoriye ayrılmakla birlikte cevapların dağılımı yapacağımız analize uygun olmadığından meslek mensuplarını yaşlarına göre iki (2) gruba ayrılarak Ki-Kare, Fisher's Exact Test, Independent Sample T-Testi ve Levene Testi uygulanmış, üç (3) gruba ayrılarak da OneWay Anova ve Scheffe Testi analizleri uygulanmıştır.

Tablo 8'de iki (2) gruba ayrılarak kategorize ettiğimiz meslek mensuplarının yaşlarına göre dağılım sonuçları görülmektedir. 25-40 yaş arasında olan mensup oranı % 45,3 iken 41 ve üstü yaş arası olan meslek mensubu oranı ise % 53,2'dir. 3 meslek mensubu bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Tablo 9'daki üçlü (3'lü) yaş kategorisine göre ise 25-35 yaş arası meslek mensubu oranı %25,6, 36-45 yaş arası meslek mensubu oranı %37,4 ve 41 ve üstü yaş arası olan meslek mensubu oranı ise %35,5 olarak gruplanmaktadır.

Tablo 8: Meslek Mensuplarının Yaşları Açısından İki Gruba Ayrıldığında Durumları

Yaş Aralığı	Frekans	%
25-40 Yaş Arası	92	45,3
41 Yaş ve Üstü	108	53,2
Cevapsız	3	1,5
Toplam	203	100,0

Tablo 9: Meslek Mensuplarının Yaşları Açısından Üç Gruba Ayrıldığında Durumları

Yaş Aralığı	Frekans	%
25-35 Yaş Arası	52	25,6
36-45 Yaş Arası	76	37,4
41 Yaş ve Üstü	72	35,5
Cevapsız	3	1,5
Toplam	203	100,0

Meslek mensuplarının yaşları açısından KOBİ TFRS hakkında kişisel durumları ve düşüncelerini ölçmek için belirlediğimiz ifadelerimiz için Ki-Kare analizi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir. Sadece "4.KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkında Bir Çalışmanız Oldu mu?" ifadesinde 25-40 yaş arası meslek mensupları ile 41 yaş ve üstü meslek mensupları arasında $P \leq 0,05$ sonucu ile istatistiki anlamlı fark tespit edilmiştir.

Tablo 10: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Hakkında Kişisel Özellikleri ve Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Ki-Kare Analizi

Yaş Aralığı	4.KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkında Bir Çalışmanız Oldu mu?					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
25-40 yaş arası	21	22,8	71	77,2	92	100
41 yaş ve üstü	39	36,8	67	63,2	106	100
Toplam	60	30,3	138	69,7	198	100

Sonuç: χ^2 4,549- *sd* (1), $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre *sig* (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

Uyguladığımız Independent Samples T-Test ve Levene Testi' ne göre sonuçlar ve sig (2-tailed) anlamlı fark tespit edilen ifadelerin sonuçları Tablo 11'de **koyu punto** ile gösterilmektedir. KOBİ TFRS uygulamaları hakkında meslek mensuplarının genel düşüncelerini ölçen ifadeler içinde "G1.Muhasebe meslek mensupları KOBİ TFRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır.", "G3.KOBİ TFRS'nin uygulanma süreci meslek mensuplarının mesleki tecrübeleri sayesinde kolay olacaktır.", "G5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.", "G13.KOBİ TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacaktır." ve "G16.Vergi kanunlarının baskısı olmadığı sürece Ticaret Kanunu uygulaması zorlaşacaktır." ifadelerinde sig (2-tailed) $P \leq 0,05$ sonucu ile 25-40 yaş arası meslek mensubu ile 41 ve üstü yaş meslek mensupları arasında istatistiksel anlamlı fark tespit edilmiştir.

Tablo 12'de uyguladığımız Independent Samples T-Testi ve Levene Testi' ne göre; sig (2-tailed) anlamlı fark tespit edilen ifadelerin sonuçları **koyu punto** ile gösterilmektedir. Buna göre hem TFRS hem de KOBİ TFRS hakkında bilgi seviyesini ölçmek için verdiğimiz ölçeğe verilen cevaplar analiz edildiğinde 25-40 yaş arası meslek mensupları ile 41 yaş ve üstü meslek

mensupları arasında 25-40 yaş arası meslek mensupları lehine istatistiksel anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. "TFRS Bilgi Seviyesi" ifadesi için meslek mensuplarının verdikleri cevapların ortalaması yaş değişkenine göre incelendiğinde az biliyim seçeneği ile biliyim seçeneği arasında kalan bir düzey ortaya çıkmakla birlikte, daha genç meslek mensupları daha yaşlı olan meslek mensuplarına göre TFRS bilgisi sorumuza biliyim seçeneğine daha yakın cevaplar vermişlerdir.

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamaları hakkındaki genel düşüncelerini ölçen ifadeler için verdikleri cevaplara yaş değişkeni için daha ayrıntılı bir sonuç elde edebilmek için One Way Anova Testi ve Scheffe Testi uygulanmıştır ve bunun için yaş değişkeni verileri 3 gruba ayrılmıştır. Tablo 13 ve Tablo 14'teki verilen sonuçlara ulaşılmıştır.

Tablo 13'teki verileri incelediğimizde üçlü (3'lü) yaş kategorisine ayırdığımız meslek mensupları arasında sadece "1.TFRS Bilgi Seviyesi" için anlamlı fark olduğu **koyu punto** ile gösterilen $P \leq 0,05$ anlamlı sonucu ile anlaşılmaktadır. Bununla birlikte yaş değişkeni açısından "2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi" için meslek mensupları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Tablo 14'teki Scheffe Testinde ise hangi

yaş aralıkları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre “1.TFRS Bilgi Seviyesi” için 25-35 yaş aralığında olan meslek mensupları ile 46 ve üstü yaş aralığında olanlar

arasında 25-35 yaş aralığında olan meslek mensupları lehine istatistiki anlamlı fark olduğu sonucu yine **koyu punto ve (*)** ile verilerde gösterilmiştir.

Tablo 11: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T- Testi ve Levene Testi Analizi Sonuçları

İfadeler	Yaş Aralığı	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
G1.Muhasebe meslek mensupları KOBİ TFRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır.	25-40 yaş	92	2,76	1,142	-2,278	198	,024	,064
	41 ve üstü	108	3,15	1,244	-2,293	196,869	,023	
G3.KOBİ TFRS'nin uygulanma süreci meslek mensuplarının mesleki tecrübeleri sayesinde kolay olacaktır.	25-40 yaş	92	2,97	1,133	-2,485	198	,014	,131
	41 ve üstü	108	3,35	1,053	-2,470	187,705	,014	
G5.TÜRMOB tarafından verilecek eğitimler KOBİ TFRS'nin uygulanma sürecini kolaylaştıracaktır.	25-40 yaş	92	3,55	1,031	-2,235	198	,027	,001
	41 ve üstü	108	3,85	,852	-2,201	176,763	,029	
G13.KOBİ TFRS'ye uygun hazırlanmış finansal tabloları anlamak daha kolay olacaktır.	25-40 yaş	92	3,37	1,013	-1,973	198	,050	,162
	41 ve üstü	108	3,65	,979	-1,968	190,734	,051	
G16.Vergi kanunlarının baskısı olmadığı sürece Ticaret Kanunu uygulaması zorlaşacaktır.	25-40 yaş	92	3,29	1,125	2,014	198	,045	,021
	41 ve üstü	108	2,95	1,241	2,030	197,225	,044	

Tablo 12: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Testi ve Levene Testi Analizleri

İfadeler	Yaş Aralığı	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
1.TFRS Bilgi Seviyesi	25-40 yaş arası	92	2,65	,523	3,018	198	,003	,172
	41 ve üstü	108	2,43	,533	3,023	194,095	,003	
2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi	25-40 yaş arası	92	2,67	,516	2,945	198	,004	,058
	41 ve üstü	108	2,45	,536	2,955	195,067	,004	

Tablo 13: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyeleri İçin One Way Anova Testi

İfadeler	Sd	Ortalama Kare	F	Sig.
1.TFRS Bilgi Seviyesi	2	1,052	3,719	,026
	197	,283		
2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi	2	,703	2,475	,087
	197	,284		

Tablo 14: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyeleri İçin Scheffe Testi

Bağımlı Değişken	Mensubun Yaş Aralığı	Mensubun Yaş Aralığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
1.TFRS Bilgi Seviyesi	25-35 Yaş	36-45 Yaş	,179	,096	,176
		46 ve üstü yaş	,262*	,097	,028
	36-45 Yaş	25-35 Yaş	-,179	,096	,176
		46 ve üstü yaş	,083	,087	,641
	46 ve üstü yaş	25-35 Yaş	-,262*	,097	,028
		36-45 Yaş	-,083	,087	,641
2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi	25-35 yaş	36-45 Yaş	,107	,096	,536
		46 ve üstü yaş	,215	,097	,089
	36-45 Yaş	25-35 Yaş	-,107	,096	,536
		46 ve üstü yaş	,107	,088	,473
	46 ve üstü yaş	25-35 yaş	-,215	,097	,089
		36-45 Yaş	-,107	,088	,473

* $P \leq 0,05$ anlamlı fark olan sonuçlar koyu punto ile gösterilmiştir.

Meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamaları hakkındaki genel düşüncelerini ölçen ifadeler için verdikleri cevaplara yaş değişkenine göre One Way Anova Testi uygulanmıştır ve Tablo 15’de verilen sonuçlara ulaşılmıştır. “G12. Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.”

ifadesin-de sig (2-tailed) $P \leq 0,05$ sonucu ile 36-45 arası yaştaki meslek mensupları ile hem 25-35 yaş arası hem de 46 ve üstü yaştaki meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı fark olduğu Scheffe Testi ile tespit edilmiştir. Sonuçlar Tablo 16’da **koyu punto** ve (*) ile gösterilmektedir.

Tablo 15: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkındaki Genel Düşünceleri İçin One Way Anova Testi

İfadeler	Sd	Ortalama Kare	F	Sig.
G12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS’yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	2	8,609	7,927	,000
	197	1,086		

Tablo 16: Yaş Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkındaki Genel Düşünceleri İçin Scheffe Testi

Bağımlı Değişken	Mensubun Yaş Aralığı	Mensubun Yaş Aralığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
G12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum	25-35 yaş	36-45 Yaş	-,677*	,188	,002
		46 ve üstü yaş	-,144	,190	,749
	36-45 Yaş	25-35 yaş	,677*	,188	,002
		46 ve üstü yaş	,533*	,171	,009
	46 ve üstü yaş	25-35 yaş	,144	,190	,749
		36-45 Yaş	-,533*	,171	,009

6.2.3. TECRÜBE DEĞİŞKENİ AÇISINDAN FARK ANALİZLERİ

Gerçekleştirdiğimiz ankette meslek mensupları mesleki tecrübelerine göre 7 kategoriye ayrılmakla birlikte cevapların dağılımı yapacağımız analize uygun olmadığından meslek mensuplarını tecrübelerine göre iki (2) gruba ayrılarak Ki-Kare, Fisher's Exact Test, Independent Sample T-Testi ve Levene Testi, analizleri uygulanmıştır. Mesleki tecrübe açısından meslek mensuplarını iki gruba ayırdığımızda Tablo 17'deki durum ortaya çıkmaktadır. Buna göre 0-15 yıl arası deneyimi olan meslek mensubu oranı % 43,8 iken, 16 yıl ve üstü deneyimi olan meslek mensubu oranı %51,7 olmakla birlikte bu sorumuza 9 meslek mensubu cevap vermemiştir. One Way Anova Testi ve Scheffe Testi analizleri uygulayabilmek için ise meslek mensupları tecrübeleri yönünden üç (3) gruba ayrılmıştır. Meslek mensuplarını üç gruba ayırdığımızda Tablo18'deki durum ortaya çıkmıştır. Buna göre de 0-10 yıl arası deneyimi olan meslek mensubu oran % 25,1, 11-20 yıl arası deneyimi olan meslek mensubu oranı %36,9 ve 21 yıl ve üstü tecrübesi olan meslek mensubu oranı ise %33,5 olmaktadır.

Tablo 17: Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübe Açısından İki Gruba Ayrıldığında Durumları

Mesleki Tecrübe	Frekans	%
0-15 yıl arası	89	43,8
16 yıl ve üstü	105	51,7
Cevapsız	9	4,4
Toplam	203	100,0

Tablo 18: Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübe Açısından Üç Gruba Ayrıldığında Durumları

Mesleki Tecrübe	Frekans	%
0-10 yıl arası	51	25,1
11-20 yıl arası	75	36,9
21 yıl ve üstü	68	33,5
Cevapsız	9	4,4
Toplam	203	100,0

Meslek mensuplarının tecrübeleri açısından KOBİ TFRS hakkında düşüncelerini ölçmek için belirlediğimiz ifadeler için Ki-Kare ve Fisher's Exact Test analizi sonuçları Tablo 19'da verilmiştir. "8.KOBİ TFRS'lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?" ifadesinde 0-15 yıl arası

tecrübesi olan mensuplarla 16 yıl ve üstü tecrübesi olan meslek mensupları arasında $P \leq 0,05$ sonucu ile istatistiki anlamlı fark tespit edilmiştir.

Tablo 19: Tecrübe Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Hakkında Kişisel Özellikleri ve Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Ki-Kare Analizi

Tecrübe	8. KOBİ TFRS'lerin Ülkemizde Uygulanması Konusunda Bir Engel Olabileceğini Düşünüyor musunuz?					
	Evet	(%)	Hayır	(%)	Toplam	(%)
0-15 yıl arası	55	61,8	34	38,2	89	100
16 yıl ve üstü	48	45,7	57	54,3	105	100
Toplam	103	53,1	91	46,9	194	100

Sonuç: χ^2 5,003, sd (1), $P \leq 0,05$ ve Fisher's Exact Test sonucuna göre sig (2-tailed) $P \leq 0,05$ ile anlamlı.

Mesleki tecrübe değişkeni açısından meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamaları hakkında genel düşüncelerini ölçen ifadeler için Independent Sample T-Test Analizi sonuçları Tablo 20'de verilmektedir. **Koyu punto** ile gösterilen verilere bakıldığında "G1.Muhasebe meslek mensupları KOBİ TFRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır." ifadesinde 0-15 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları ile 16 yıl ve üstü mesleki tecrübesi olan meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. 0-15 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları bu ifadeye daha fazla katılmaktadır.

Mesleki tecrübe değişkeni açısından meslek mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS hakkında bilgi seviyelerini ölçen ifadeler için Independent Sample T-Test Analizi sonuçları ise Tablo 21'de verilmektedir. **Koyu punto** ile gösterilen verilere bakıldığında "1.TFRS Bilgi Seviyesi" ve "2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi" için ölçeklere verilen cevaplara göre 0-15 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları ile 16 yıl ve üstü mesleki tecrübesi olan meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Yine bu analizde de 0-15 yıl arası tecrübesi olan meslek mensuplarının bu ifadeye daha fazla katıldıkları tespit edilmiştir.

Meslek mensuplarının tecrübelerine göre KOBİ TFRS uygulamaları hakkındaki genel düşünceleri için One Way Anova Testi ve Scheffe Testleri uyguladığımızda Tablo 22 ve Tablo 23'deki sonuçlar elde edilmiştir. Tablo 22'ye baktığımızda **koyu punto** ile gösterilmiş One Way Anova Testi sonucuna göre "G12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum." ifadesinde mesleki tecrübeye göre meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Tablo 23'de sonuçları verilen Scheffe Testine göre ise 0-10 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları ile 11-20 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları arasında istatistiki anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Bu fark 11-20 yıl arası tecrübesi olan meslek mensupları lehinedir. 21 yıl ve üstü tecrübesi olan meslek mensupları ile diğer tecrübe grupları arasında herhangi bir istatistiki anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Tablo 20: Mesleki Tecrübe Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkına Genel Düşüncelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Testi ve Levene Testi Analizleri

İfadeler	Tecrübe	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
G1.Muhasebe meslek mensupları KOBİ TFRS uygulamalarını kısa vadede benimseyip başarılı bir şekilde uygulayacaktır.	0-15 yıl aras	89	2,82	1,183	-2,018	192	,045	,278
	16 yıl ve üstü	105	3,17	1,228	-2,025	188,872	,044	

Tablo 21: Mesleki Tecrübe Değişkeni Açısından Meslek Mensuplarının TFRS ve KOBİ TFRS Hakkında Bilgi Seviyelerini Ölçen İfadeler İçin Independent Sample T-Testi ve Levene Testi Analizleri

İfadeler	Tecrübe	Cevap	Aritmetik Ortalama	SS	t	sd	Sig.	P
1.TFRS Bilgi Seviyesi	0-15 yıl	89	2,64	,528	2,768	192	,006	,262
	16 yıl ve üstü	105	2,43	,535	2,771	187,589	,006	
2.KOBİ TFRS Bilgi Seviyesi	0-15 yıl	89	2,62	,511	1,996	192	,047	,122
	16 yıl ve üstü	105	2,47	,538	2,005	189,490	,046	

Tablo 22: Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübelerine Göre KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkındaki Genel Düşünceleri İçin One Way Anova Testi

İfadeler	Sd	Ortalama Kare	F	Sig.
G12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	2	4,066	3,587	,030
	191	1,134		

Tablo 23: Meslek Mensuplarının Mesleki Tecrübelerine Göre KOBİ TFRS Uygulamaları Hakkındaki Genel Düşünceleri İçin Scheffe Testi

Bağımlı Değişken	Mensubun Yaş Aralığı	Mensubun Yaş Aralığı	Ortalama Farkı	Std. Hata	P
G12.Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum.	0-10 Yıl	11-20 Yıl	-,488*	,193	,044
		21 Yıl ve üstü	-,147	,197	,758
	11-20 Yıl	0-10 Yıl	,488*	,193	,044
		21 Yıl ve üstü	,341	,178	,164
	21 Yıl ve üstü	0-10 Yıl	,147	,197	,758
		11-20 Yıl	-,341	,178	,164

7. SONUÇ

Bursa iline kayıtlı SMMM'ler üzerinde gerçekleştirildiğimiz anket sonucunda, TFRS ve KOBİ TFRS uygulamaları hakkındaki bilgi düzeylerini genel olarak değerlendirmeleri istenen katılımcıların hem TFRS hem de KOBİ TFRS hakkında az bilgili olduklarını belirttikleri görülmüştür.

Katılımcıların tamamına yakınının KOBİ TFRS hakkında düzenlenen eğitimlere katıldıklarını belirttikleri, yarısından fazlasının KOBİ TFRS uygulamalarının mesleği zorlaştıracığını düşündüğü ve yine yarısından fazlasının standartların uygulamaya geçilme tarihlerinde aksaklıklar olacağını düşündükleri görülmüştür. Ayrıca katılımcıların yaklaşık %11'inin KOBİ TFRS uygulamalarının zorluğu yüzünden mesleği bırakmayı düşündüğü tespit edilmiştir.

Meslek mensuplarına KOBİ TFRS uygulaması hakkındaki genel düşüncelerini ölçmek için sorduğumuz ifadeleri ortalama değerlerine göre incelediğimizde en yüksek ortalama değeri "Meslek odalarının meslek mensuplarını sürekli eğitmeleri gerektir" ifadesinin aldığı görülmüştür. En düşük ortalama değerini alan ifade ise "Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS'yi kendi çabaları ile öğrenebileceklerini düşünüyorum." ifadesidir. Muhasebe meslek mensuplarının KOBİ TFRS uygulamalarını kendi çabalarıyla öğrenebileceklerini düşünmedikleri ve meslek odalarının bu konuda destek olması gerektiği konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Ayrıca KOBİ TFRS uygulanmasının meslek mensuplarının iş yükünü arttıracığı düşüncesi de meslek mensuplarının çoğunluğu tarafından belirtilmiştir.

Katılımcılar demografik özelliklerine göre analiz edildiğinde; cinsiyet, çalışma şekli, eğitim durumu, yaş ve mesleki tecrübe demografik

özellikleri açısından sorduğumuz ifadelerin birçoğunda anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmele birlikte özellikle cinsiyet, yaş ve tecrübe değişkenlerinde meslek mensupları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Farklılık belirlenen ifadeler analiz kısmında ayrıntılı sonuçlarıyla verilmiştir.

Ülkemizde tüm ticari işletmeler açısından Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarıyla uyumlu Türkiye Muhasebe Standartları ve Finansal Raporlama Standartları ve küçük ve orta büyüklükte işletme olanlar için KOBİ TFRS uygulamasına geçilecek ve tüm sermaye şirketlerinin bağımsız denetime tabi olacağı düşünülmekle birlikte yeni TTK'ya uygun olarak vergi kanunlarında değişiklik çalışmalarına da başlanmış, Vergi Konseyi hazırlamış olduğu Vergi Usul Kanunu Taslağını da kamuoyuyla paylaşmıştır. Fakat 6335 sayılı "Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü Ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunda Değişiklik" ile birlikte önemli ölçüde geriye gidilmiştir. Artık Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından belirlenecek şirketler 01 Ocak 2013 tarihinde başlayan hesap dönemi için münferit ve konsolide finansal tablolarının düzenlenmesinde TFRS uygulamak zorunda olacaklardır.

Yeni TTK ve 660 sayılı KHK'de yer alan düzenlemeler bağımsız denetime ilişkin sayıları 85.000 civarında olan SMMM'ler ile 4000'i aşkın olan YMM'ler açısından önce oldukça büyük beklenti oluşturmuş olmakla birlikte sayıları 600 binden fazla olan sermaye şirketlerinin en az yarısının bağımsız denetime tabi olacağı ve bu denetimin SMMM ve YMM'ler tarafından yapılacağı şeklindeki algının oluşmasıyla birlikte, TTK'nın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten itibaren, TÜRMÖB öncülüğünde meslek odaları meslek mensuplarının bağımsız denetime hazırlanmasına ilişkin eğitimler vermeye başla-

mışlardır. Ancak, önce 660 sayılı KHK, daha sonra yeni TTK'nın 397. maddesinde yapılan "398 inci madde kapsamında denetime tabi olacak şirketler Bakanlar Kurulunca belirlenir" şeklindeki değişiklik, TTK'nın meslek mensupları nezdinde başta yaratmış olduğu algıyı yıkar-casına, bağımsız denetimin sınırlanacağını gös-termiştir.

23 Ocak 2013 itibariyle Bakanlar Kurulu tara-ndan kabul edilen Karar ile artık bağımsız de-netimi yapacak olan SMMM ve YMM'ler açı-sından söz konusu şirketlerin pek bir önemi ol-masa bile, SMMM ve YMM'lerin TFRS ve KOBİ TFRS eğitimlerinin ilk başladığı istikrar-lılık ve titizlikle devam ettirilmesi gerekir dü-şüncesindeyiz.

KAYNAKÇA

ARSOY POROY, Aylin ve Tuba Bora, (2012), “KOBİ Muhasebe Standartlarının Gelişimi ve Türkiye Uygulaması Üzerine Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı: 56, Ekim, s: 17-28, <http://journal.mufad.org/attachments/article/681/2.pdf> (08.11.2012).

BOZDEMİR, Enver, (2012), “Yeni Türk Ticaret Kanunu’nun Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma”, **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, Sayı: 54, Nisan, s:101-122.

CAN, İsmail ve Yusuf Gör, (2011), “Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının Meslek Mensupları Arasında Bilinirlik Düzeyini Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara ve Çankırı illeri örneği)”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı:5, Ekim,<http://dergi.mumeyek.org/pdfler/3186c.pdf> (23.06.2012).

ÇANKAYA, Fikret ve Oğuzhan Hatipoğlu, (2011), “Türkiye’de Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliğini Etkileyen Faktörlerin Meslek Mensuplarıncı Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, **Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi**, Yıl: 4, Sayı: 7, Yaz, s: 61-89, http://www.uiid.net/documents/sayi74_MAKALE_61_88.pdf, (8.11.2012).

DİNÇ, Engin ve Esra Atabay, (2011), “Muhasebe Meslek Mensuplarının TFRS’ye Yönelik Düşünceleri ve Uygulama Başarısına Etki Etmesi Muhtemel Faktörlere Yönelik Bir Araştırma – Trabzon alt bölgesi örneği”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı:5, Ekim, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/5b543.pdf> (23.06.2012).

ELİTAŞ, Cemal, Mehtap Karakoç ve Serkan Özdemir, (2011), “Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Türkiye Muhasebe Standartları”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı: 5, Ekim, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/eb6a9.pdf> (23.06.2012).

ERDOĞAN, Murat ve Engin Dinç, (2009), “Türkiye Muhasebe Standartları ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı: 43, Temmuz, s: 154-169, <http://journal.mufad.org/attachments/article/211/13.pdf> (8.11.2012).

EROL, Mikail, Metin Atmaca ve Seçil Öztürk, (2011), “Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına Bakış Açılarının Ölçülmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma”, **Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı Dergisi (MÖDAV)**, Sayı:3, s: 225-267.

GÜNEŞ, Recep, Ahmet Fethi Durmuş ve Bilal Solak, (2011), “Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ TFRS’ye Yönelik Bilgi Düzeyleri ve Uygulamaya Yönelik Beklentileri: Elazığ ve Malatya İlleri Örneği”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı: 5, Kasım, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/5e3c8.pdf> (23.06.2012).

İŞGÜDEN, Burcu ve Ömür Kızılgöl, (2012), “ Muhasebe Meslek Mensuplarının UFRS’lere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı: 5, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/314c8.pdf>, (11.02.2013).

KÖROĞLU, Çağrı ve Canan Doğan, (2012), “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Uyum Süreci Ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Bilgi Düzeylerinin İncelenmesi (Marmaris İlçesi Örneği)”, **World Of IFRS-UFRS Dünyası Dergisi**, Sayı: 5, Aralık, <http://dergi.mumeyek.org/pdfler/314c8.pdf>, (11.02.2013).

NAKİP, Mahir, (2003), **Pazarlama Araştırmaları Teknikler ve SPSS Destekli Uygulamalar**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ÖZDEMİR, Fevzi Serkan, (2012), “ KOBİ’ler İçin Finansal Raporlama Standardı ve Mali Müşavirlerin Uygulama Öncesi İlgili Düzeylerine Yönelik Ampirik Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Sayı: 38, Kasım, ss: 57-84.

ÖZKAN, Azzem ve Filiz Özşahin, (2012), “Muhasebe Meslek Mensuplarının KOBİ Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki Görüşlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma”, **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, Yıl:12, Sayı: 37, Eylül, s: 47-68.

TÜRMOB, (2012a), “Meslek Mensubu Dağılım Tablosu”, <http://www.turmob.org.tr/TurmobWeb/Attachment.aspx?param=TDLPfWtFdrml e8D1v7FNOoH6uk4KikiU9mRFMeskCPG6O606XtOBz-MOW0SM81//gowKqVpD7XHUTiz1lrjY74w==> (23.10.2012).

TÜRMOB, (2012b), “Meslek Mensupları Faaliyet Durumu Tablosu”, <http://www.turmob.org.tr/TurmobWeb/Attachment.aspx?param=jGL4YtEdKTuiNV89EZbVAIkgN/QmgLwJyD9P7yCC7msWndBjRctUbKgTib44HxeOojeUoNV0fPjJNsGFle4/Ww==> (23.10.2012).

ÜLKÜ, Sema, (2008), “**KOBİ’ler İçin UFRS Taslağının Muhasebe Meslek Mensupları Tarafından Algılanışına Yönelik Bir Araştırma (İstanbul Örneği)**”, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.